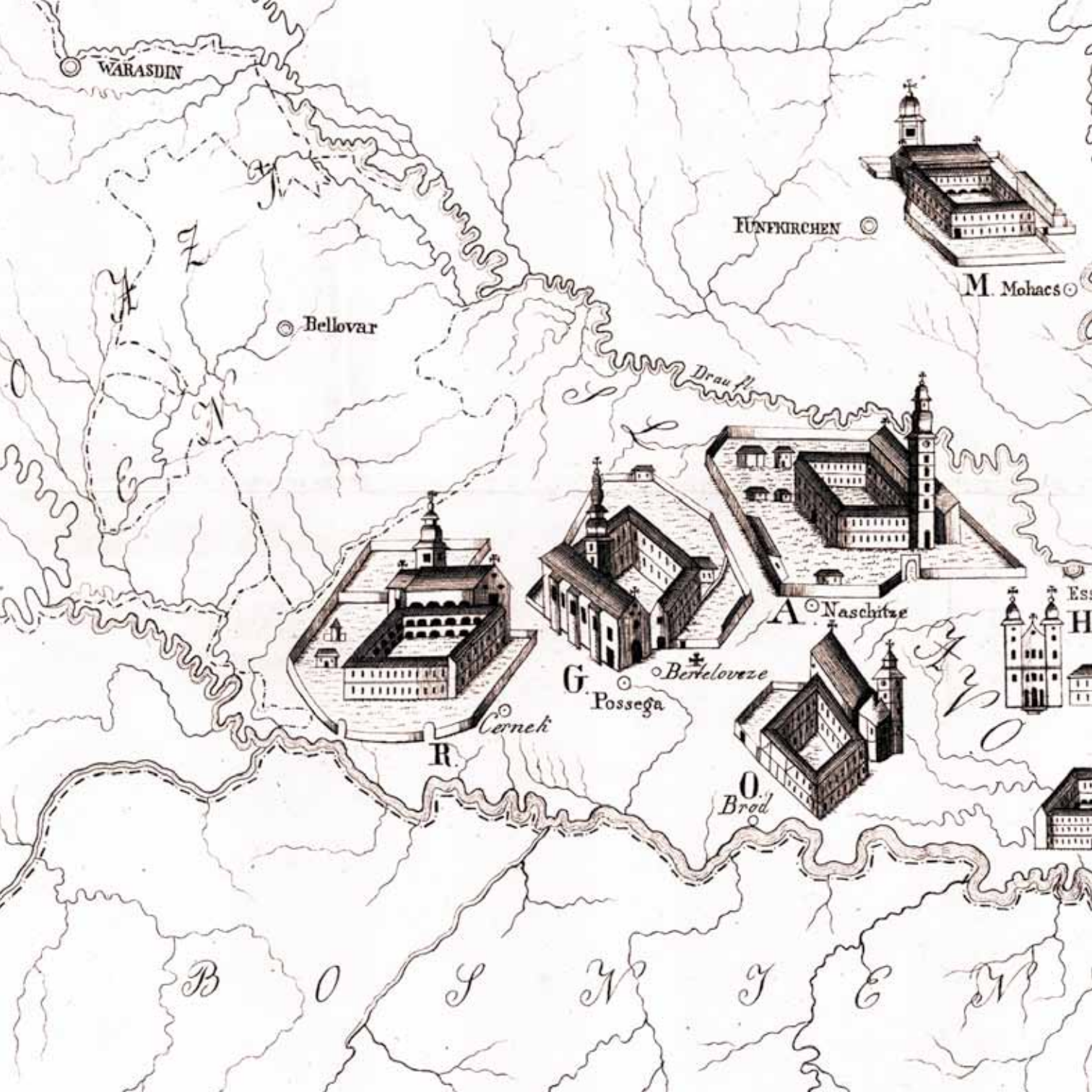

KNJIŽEVNO - RELIGIOZNA

TRADICIJA

SLAVONIJE *Izložba knjiga
iz Zbirke obitelji Bračun*

WARASDIN

Bellovar

FÜNFKIRCHEN

M. Mohacs

Drau R.

A. Naschitze

G. Possega

Bertelovtze

Cernek

R.

O. Brod

B

O

S

N

S

E

N

KNJIŽEVNO - RELIGIOZNA

TRADICIJA

SLAVONIJE *Izložba knjiga
iz Zbirke obitelji Bračun*

Franjevački samostan
u Slavskom Brodu

gradska KNJIŽNICA
SLAVONSKI Brod

nakladnik:

Gradska knjižnica Slavonski Brod

i

Franjevački samostan u Slavskom Brodu

za nakladnika:

Ivan Stipić

Fra Sebastijan Golenić, gvardijan

autori izložbe i kataloga:

Fra Domagoj Šimunović

Zvonimir Bračun

Ivan Stipić

Darija Mataić Agičić

postav izložbe:

Djelatnici Gradske knjižnice Slavonski Brod

fotografije:

Damir Fajdetić

tekst:

Ivan Stipić

Fra Domagoj Šimunović

Zvonimir Bračun

prijelom i grafičko oblikovanje:

Stipo Mijić

tisak:

Grafotisak Slavonski Brod, 2011.

naklada : 200 kom.

KNJIŽEVNO - RELIGIOZNA

TRADICIJA
SLAVONIJE

KNJIŽEVNO –RELIGIOZNA TRADICIJA SLAVONIJE

Izložba knjiga iz Zbirke obitelji Bračun

Jedna od temeljnih zadaća i bitno obilježje Zavičajne zbirke Brodskog Posavlja, kao uostalom i drugih zavičajnih zbirki pri narodnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj (uz Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu čija je to temeljna djelatnost na nacionalnoj razini), jest sustavno prikupljanje i čuvanje zavičajnog (posebno nacionalno zavičajnog) pisanog kulturnog nasljeđa, odnosno zavičajnih publikacija bez obzira na medij i vrijeme nastanka. Na taj način Zavičajna zbirka Brodskog Posavlja sebe predstavlja (što uostalom ona i jest) kao ekskluzivnog nositelja zavičajnog, u ovom slučaju slavonskog, slavonsko-hrvatskog, pamćenja. Gradska knjižnica Slavonski Brod tu djelatnost sustavno obavlja već više desetljeća. Zadaća sakupljanja, obrade i prezentacije zavičajne, naročito zavičajne, pisane djelatnosti posebno je intenzivirana nakon osamostaljenja i demokratskih promjena 90-tih godina 20. stoljeća.

Uz mjesnu Zavičajnu zbirku pri gradskim knjižnicama, za veliku je pohvalu i na čast svakom gradu pojava i sustavno njegovanje zavičajnog, pisanog, kulturnog nasljeđa u okviru privatnih, obiteljskih tradicija usustavljenih kroz obiteljske fondove koji njeguju opće – zavičajno ili pak neko posebno, parcijalno, parcijalno – zavičajno pisano kulturno nasljeđe. Zavičajne zbirke imaju, a to će imati i ubuduće, presudnu ulogu u očuvanju lokalnog i nacionalnog, kulturno – povijesnog identiteta mjesta i naroda koji u njemu živi, odnosno koji je u njemu živio. Takve vrste knjižnih fondova, neke starije, a neke mlađe po svojem nastanku, iako malobrojne, ima i naš Slavonski Brod. Uz stoljetnu tradiciju očuvanja pisane riječi koju su njegovali brodski oci franjevci, zatim brodski Brlići, posebna nam je čast ovim katalogom predstaviti još jednu, novijeg datuma formiranu obiteljsku zbirku: Zbirku obitelji Bračun¹.

¹ Riječ je o dvogodišnjem intenzivnom sakupljačko – kolekcionarskom radu gospodina Zvonimira Bračuna (uz veliku potporu njegovih roditelja) i njegovom kontinuiranom radu na informiranju i stručnoj edukaciji u svezi problematike vezane uz

Zbirka obitelji Bračun koju djelomično predstavljamo javnosti ovim izložbenim postavom, iako nevelika po svojem opsegu, najznačajniji je noviji pokušaj usustavljenja, po unaprijed zadanim kriterijima, zavičajno – književnog, odnosno zavičajno – religioznog kulturnog nasljeđa Brodskog Posavlja, Slavonije, a u nekim segmentima i Hrvatske uopće.

Kako bi konzumentu (posjetitelju) izložbe ovdje bilo jasno o čemu je riječ, u daljnjem tekstu odredit će se sakupljački kriteriji prema kojima se vodio vlasnik Zbirke. Oni su pri samom formiranju predstavljene Zbirke unaprijed dvojaki: religioznost vezana uz djelo te njegova lokalna i nacionalna obojenost. Glede pomenute religioznosti, Zbirka je formirana u četiri segmenata: 1. hrvatski prijevodi Biblije; 2. hrvatski molitvenici; 3. ostala religiozna monografska i periodička izdanja na hrvatskom jeziku; 4. podzbirka svetih sličina.

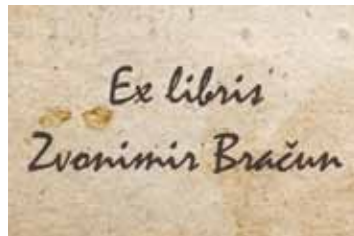
Zavičajno - nacionalni motiv vidljiv je unutar Zbirke kroz povijesno važnija djela hrvatske znanosti i književnosti (Kukuljevićev Arkiv, Hrvatska enciklopedija Mate Ujevića, Akademijin rječnik,...)² koja u Zbirci zauzimaju značajno mjesto. Pri definiranju zavičajno - nacionalnog kriterija vlasnik Zbirke pridržavao se pravila koja općenito vrijede kada govorimo o autorskoj pripadnosti zavičajnoj zbirci (NSK, druge zavičajne zbirke), odnosno, pridržavao se standarda koji propisuju tri vrste pripadnosti zavičajnom odnosno nacionalnom fondu: 1. djelo je autorski uradak, u ovom slučaju Brođanina, odnosno Slavonca, odnosno Hrvata; 2. djelo je svojim sadržajem vezano uz brodski, slavonski ili hrvatski zavičaj i 3. djelo je tiskano odnosno objavljeno u Brodu ili Slavoniji.

Svakom namjerniku, koji posjeti izložbu, nameće se ono osnovno pitanje – pitanje o cilju izložbe? Cilj izložbe je dvojak. Prvo, da se konzumenta izložbe, stručnim vođenjem kroz postav, navede na propitivanje osobnog poimanja zavičajnog i zavičajno – nacionalnog, književno – religioznog opusa, na propitivanje osobnog znanja o upoznatosti

„staru“ knjigu. Uz formiranje zbirke vezan je i veliki i iscrpljujući rad koji je potreban kako bi se takva vrsta fonda formirala u značajnom obliku: pretraživanje interneta, kataloga, obilazak antikvarijata i osobno sudjelovanje na aukcijama.

2 Izložbeni postav ove izložbe sačinjava izbor hrvatskih molitvenika i ostalih religioznih monografskih izdanja na hrvatskom jeziku.

s takovom vrstom pisane tradicije (među ostalim, s tri različita jezika³ i pisma⁴ kojima su se služili Hrvati kroz minula stoljeća, op.a.) te javnog populariziranja književne zavičajnosti, uopće. Drugi, ništa manje vrijedan cilj ovakve vrste izložbenog postava je u nakani pružanja jedinstvenog estetskog doživljaja uživanja u sadržaju, opremi i postavu izloženih knjiga i, kroz taj doživljaj, dovođenje svakog posjetitelja do promišljanja o svrsi prikupljanja i formiranja ovakvih i sličnih privatnih zbirki starih i rijetkih knjiga te nužnosti privatne inicijative i u ovom važnom segmentu očuvanja naše pisane tradicijske kulture (**gdo knjige počtue da e knjigami počtovan**⁵).

Kao organizatori ovog izložbenog postava, vjerujemo kako ova izložba u Gradskoj knjižnici Slavonski Brod nije jedino što nama i građanima Broda gospodin Bračun daje na uvid, te se nadamo kako ćemo, s vremena na vrijeme, moći uživati u nekim (za javnost) novim, vrijednim izdanjima vezanim uz brodsku i hrvatsku pisanu tradiciju.

Na kraju, kao knjižničari i kao osobe koje knjigu vole i od knjige žive, želimo da predstavljena izložba služi na pouku i poticaj svim njezinim posjetiteljima u smislu većeg posvećivanja pažnje pri susretu s pisanim kulturnim nasljeđem u budućnosti.

3 hrvatski, crkvenoslavenski hrvatske redakcije i latinski jezik

4 glagoljica, kurzivna ćirilica – bosančica i latinica

5 Moto proslave 400-te obljetnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (autor: Broz Kolunić) prevedeno na suvremeni hrvatski izričaj ima značenje: Tko knjige poštuje od knjiga će biti poštovan!

Knjiga kao čuvar narodnog identiteta

vrijednosni osvrt na Zbirku obitelji Bračun

Kroničar broskog franjevačkog samostana bilježi: „U najvećoj nevolji što je zadesila kršćanski puk pod turskim jarmom, svi su redovnici i dušobrižnici napustili puk, a franjevci su jedini ostali“ (Kronika franjevačkog samostana u Brodu na Savi I; Slav. Brod, 1995; str. 17). Stoga, nije nimalo začuđujuće kako su autori ovdje izloženih djela - evanđelistara, katekizama, propovijedi i molitvenika nastalih u 18. i 19. stoljeću, upravo franjevci (iz 18. st.: Emerik Pavić, Đuro Rapić, Bernardin Leaković, Marijan Lanosović, Grgur Peštalić, Matija Petar Katančić, Antun Bačić; iz 19. st.: Grugur Čevapović, Marijan Jaić, Kajo Adžić...). Pomenuti, svojim rođenjem ili životnim djelom pripadaju Brodu na Savi ili ovom dijelu Slavonije i pisali su na hrvatskom jeziku. Krajem 19. stoljeća a posebno u 20. stoljeću javljaju se i autori drugih provenijencija (Marević, Marjanović...).

Vlasnik ovih vrijednih knjiga, Zvonimir Bračun, kaže: „ Iako sam vlasnik, ipak to nisu moje knjige, jer ja sam samo privilegirana osoba koja s velikom ljubavlju čuva hrvatsku pisanu kulturnu baštinu od zaborava, pokušavajući, u tim stranicama, ponekad starijima i od same starosti, doprijeti do duha minulih vremena i ljudi koji su te knjige čuvali prije mene.“

Vrijedni kolekcionar Zvonimir Bračun, ovom prigodom i na ovom mjestu predstavlja samo dio-pedesetak - priskrbljenih knjiga iz 18. i 19. stoljeća te nekoliko vrijednih knjiga i molitvenika iz 20. stoljeća.

Ponovno citiram vlasnika ovih knjiga, Zvonimira Bračuna koji kaže: “Uzevši u ruke molitvenike iz 18. i 19. stoljeća, koji su nerijetko oštećenih stranica zbog prelaska iz ruke u ruku kroz generacije, teško je a ne zamisliti i vizualizirati si te ruke, poborane, umorne od rada i života kako drže molitvenik, i te tople, istinski u vjeri ukorijenjene ljude koji s velikom nadom i poštovanjem, provode sate moleći za neke svoje potrebe, moleći Boga za prisustvo u njihovu životu. Svaka od tih stranica, pohabana od vremena, lista-

nja i života, dio je nečijeg najintimnijeg razgovora s Bogom i samim sobom. Začudno je malo biti svjedok vremena koje se izlistalo nepovratno a biti i sam gotovo nijemi šaptač molitve, za koju znaš kako nisi ni prvi ni jedini koji ju je upravo iz tog molitvenika izgovorio Bogu“.

Za vrijeme osmanlijske vladavine vjerske prilike bile su izrazito nepovoljne: svećenici nisu imali dostatnu izobrazbu kako bi se uspješno nosili s vjerskim neznanjem, razmahali su se različiti poroci, širilo se praznovjerje i zavladao je vjerski nehaj. Vjernici nisu znali napamet vjerske obrasce i molitve ili su ih izgovarali pogrešno i bez razumijevanja. Osim toga, veliki broj ljudi bio je nepismen. Suočeni sa svim tim, franjevci-svećenici, snažno su se zauzeli za tiskanje potrebnih knjiga. Glavninu knjiga činili su nedjeljni i blagdanski lekcionari, katekizmi, molitvenici i pjesmarice, ali se radilo i na pribavljanju već prevedenog Sv. Pisma i obrednika koji se ovdje mogu vidjeti.

Pisanje knjiga na hrvatskom jeziku i njihova izdanja štitila su nas od germanizacije i mađarizacije i doprinosila su očuvanju hrvatskog narodnog identiteta.

Nakon odlaska Osmanlija iz ovih krajeva (Karlovački mir, 1696.), i dalje su se tiskale naše hrvatske knjige u Veneciji, Budimu, Pešti i drugim centrima, ali se sve više pojavljuju i knjige iz naših tiskara u Osijeku, Zagrebu...

OPIS IZLOŽENIH PUBLIKACIJA

EVANĐELJA I LEKSIONARI - ČITANJE ZA NEDJELJE I BLAGDANE

Matija Petar Katančić,
(Valpovo, 1750. – Budim, 1825.)

Sveto pismo Starog' zakona : Sixta V. p. naredbom pri-
vidjeno i Klementa VIII. pape vlastjom izdano / Sada u
jezik slavno-illyricski izgovora bosanskog' prinesheno
[od Petra Katančića] tad ss. otacah i nauciteljah toma-
csenjem nakitjeno.
Budim, 1831.

Matija Petar Katančić,
(Valpovo, 1750. – Budim, 1825.)

Sveto pismo Novog' zakona : Sixta V. p. naredbom pri-
vidjeno i Klementa VIII. pape vlastjom izdano / Sada u
jezik slavno-illyricski izgovora bosanskog' prinesheno
[od Petra Katančića] tad ss. otacah i nauciteljah toma-
csenjem nakitjeno.
Budim, 1831.

Marijan Lanosović,
(Orubica, 1742. – Slavonski Brod, 1812.)

**Evangelistar illiricki za sve nedilje i svetkovine pri-
ko godine...** na bistrj razum i csistie shtijenje...,
Budim, 1794.

Grgur Peštalić,
(Baškut, 1755. – Baja, 1809.)

Utishenje oxalostijenih : u sedam pokorni pisama kra-
lja Davida iztomacseno...
Budim, 1797.

Kajo Adžić,
(Pleternica, 1805. – Požega, 1892.)
Štijenje i evangjelja za sve nedilje i svetkovine, Za-
greb, 1851.

J. Ignacije Gjorgji,
(Dubrovnik, 1675. - Dubrovnik, 1737.)

Saltjer Slovinski
(predgovor napisao Andria Tokvato Brlić)
Zagreb, 1851.

Novi Zavjet : na staroslavenkom jeziku : u čast Jelisave-
te Petrovne, ruske carice, 1730.

Nikola Žuvić
Čitanja i Evanđelja na nedjelje i blagdane u crkvenoj
godini (Stepinčev misal)
Zagreb, 1940.

KATEKIZMI

Emerik Pavić
(Budim, 1716. – Budim, 1780.)

Ogledalo temelja, vire i zakona katolicsanskoga to-
jest Sveto Pismo iliti jezgra sviu dogagjajah Staroga i
Novoga Zakona : s tolmacxenjem svetih otaca...
Budim, 1759.

Antun Bačić
(Vrba kraj Broda, oko 1690. – Našice, 1758.)

Istina katolicsanska illiti Skazagnie upravglenia spa-
sonosnoga xitka karstianskoga s' zabillixegniem zblu-
giegnia Garxdkoga odmettnicstva...
Budim, 1732.

detalj:

Vladimir Bakotić,

-Pomolimo se. Molitvenik za katolički svet.

Winterberg, 1895.

(bakin molitvenik - prvi molitvenik u Zbirci obitelji Bračun)

Marijan Jaić,

(Brod na Savi, 1795. – Budim, 1866.)

Indianski mudroznac illiti Nacsin i vishtina kako csovik na svitu xiviti mora, da Bogu ugoditi, opshtini hasnovit, i srichan biti more... (prijevod), Budim, 1825.

Bernardin Leaković,

(Bošnjaci, 1740. – Šarengard, 1815.)

Nauk od poglavitih stvarih : kerstjansko-katolicsanskih iztomacsit.
Budim, 1798.

Joseph Deharbe,

(Strasburg, 1800.- Maria-Laach, 1871.)

Kratki nauk Kerstijansko-Katoličanski, molitvami i cerkveni pesmami (prijevod)
Osijek, 1861.

Maksimilijan Vrhovac,

(Karlovac, 1752. - Zagreb, 1827.)

Podvuchanya vu naj poglavitesheh vere iztinah, y naj oszebitesheh kerztchanzkeh dusnoztjah...
/kajkavski/,
Zagreb, 1822.

Katolički katekizam za II. razred

Beč, 1854.

Kratki nauk kerstjansko-katoličanski : sa

molitvami i crkvenim pjesmama

Osijek, 1861.

Katolički katekizam

Beč, 1854.

PROPOVIJEDI

Adalbert Horvat,

(Orubica, 1783. – Brod na Savi, 1850.)

Sveta govorenja od razilcsti svetkovina,
Budim, 1824.

Adalbert Horvat,

(Orubica, 1783. – Brod na Savi, 1850.)

Nediljna govorenja za sve nedilje cile godine, knjiga
1. i 2.,
Budim, 1824./1825.

Đuro Rapić-Gradišćanin,

(Stara Gradiška, 1715. – Velika, 1785.)

Svakomu po malo iliti Predike nediljne zajedno s korizmenima,
Pešta, 1759.

Ivan Marević,

Vaga vrimena i vikovicsnosti

Osijek, 1803.

Emerik Pavić,

(Budim, 1716. – Budim, 1780.)

Kratki nauk i tomacsenje svih nediljni...

Budim, 1778.

Dominik Pavičić Hvaranin

Govorenja sveta chjudoredna : varhu svih nediglja
od godiscchja rukotvorje; Ivana Kampadelli... Mleci,
1754.

Matija Petar Katančić,

Prvi prijevod Svetog pisma na hrvatski jezik iz godine 1831. (Svjetlo dana ugledao zahvaljujući franjevcu Grguru Čevapoviću, središnjoj ličnosti i promicatelju hrvatske kulture u pretpreporodnom razdoblju u Slavoniji i u Ugarskoj)

KNJIŽEVNO - RELIGIOZNA

**TRADICIJA
SLAVONIJE**

ŽIVOT SVETACA

Antun Josip Knezović

Xivot svetog Ivana od Nepomuka... :

Kruna obderxavaiucsiu stanie apostolsko : Izpovidnika sviu ogledalo. , Pešta, 1759.

PJESMARICE

Marijan Jaić,

(Brod na Savi, 1795. – Budim, 1866.)

Vinac bogoljubnih pisamah koje se nediljom, i s' prigodom razlicstih svetkovinah..., Budim, 1830.

Marijan Jaić,

(Brod na Savi, 1795. – Budim, 1866.)

Vinac bogoljubnih pisamah...

Budim, 1874.

Dodatak: Kerstjansko-katoličanski nauk

Marijan Jaić,

(Brod na Savi, 1795. – Budim, 1866.)

Vienac bogoljubnih pjesama...

Budimpešta, 1903.

Dodatak: Kršćansko-katolički nauk

(sastavili: V. Grginčević i župnik I. Okrugić)

Marijan Jaić,

(Brod na Savi, 1795. – Budim, 1866.)

Vienac bogoljubnih pjesama...

Budimpešta, 1911.

Dodatak: Kršćansko-katolički nauk

(sastavili: V. Grginčević i župnik I. Okrugić)

Ivan Španović,

Pjesmarica s običnim molitvama

Winterberg i New York, 1915.

N. Dugonjić-Vrhovčić i V. Rožman,

Serafski zvuci, pjesmarica za hrvatske trećorece sv. Franje

Zagreb, 1915.

Magnifikat, zbirka crkvenih pjesama

Zagreb; 1931.

Dodatak: Missa De Beata

Stjepan Marjanović Brođanin,

Vitie

Petčuh, 1839.

OBREDNICI

Marijan Jaić,

(Brod na Savi, 1795. – Budim, 1866.)

Rucsna knjixica za narediti i na sritno priminutje sa svetima sakramentih : prvi i drugi dio

Budim, 1837.

Bartol Kašić,

(Pag, 1575. – Rim, 1650.)

Ritual rimski : utisten po naredbi s. otca pape Pavla Petoga, a sada uzmnoxan i ispravljen po prisvetomu gospodinu nasemu Benediktu XIV : u komuse nahode pomnjivo postavljena sva ona kojase cine potribita xupnicima za sluxbu od sakramenata, za blagoslove i zaklinjanja...

Mleci, 1827.

Maksimilijan Vrhovac,

(Karlovac, 1752. - Zagreb, 1827.)

Rituale Romano : Zagradiense, seu formula agendorum...

Zagreb, 1796.

MOLITVENICI

Antun Kanižlić,
(Požega, 1699. – Požega, 1777.)

Pobožnost molitvena na slavu presvetoj trojici jedinomu Bogu,
Zagreb, 1893.

Stipan Gergić,

Duhovna manna iliti knjiga od Bogoljubnih molitvica i pisama
Subotica, 1865.

s dodacima:

ad.1: Živa ružica, Subotica, 1865.

ad.2: Mali križić, Baja, 1862.

ad.3: Rajska ružica, Subotica, 1865.

Knjixica Shtijenja i Molitvah za vojnike : prijevod s njemačkog jezika
Budim 1832.

Antun Josip Knezović,

Molitvena knjiga – put nebeski
Budim 1818.

Zvonimir Križin,

Gori srca iliti molitvenik za bogoljubno slušati i služiti
Svetu Misu
Zadar, 1899.

Vladimir Bakotić,

(Rijeka, 1862. – Makarska, 1925.)

Pomolimo se : molitvenik za katolički svijet
Winterberg, 1895.

Simo Balenović,

Molitvenica i pesmarica : za porabu ućećim mladiceim u višjih učionah
Beč, 1871.

Anton Juranić,

Molitvi prežde i poslie misse
Venecia, 1764.

Vladimir Bakotić,

(Rijeka, 1862. – Makarska, 1925.)

Hljeb nebeski

Winterberg i New York, 1889.

Vladimir Bakotić,

(Rijeka, 1862. – Makarska, 1925.)

Rajski cvjetovi

Winterberg i New York, 1889.

Vladimir Bakotić,

(Rijeka, 1862. – Makarska, 1925.)

Rajski cvjetovi

Winterberg i New York, 1911.

Sveti Anđel čuvar : molitvenik za katoličku mladež
Winterberg i New York, 1911.

Matija Markov,

Anđeo Gospodnji
Koprivnica, (s.n.)

Martin Štiglić,

Kršćanska kćerka : molitvenik za žensku mladež
Zagreb, 1911.

Pavao Lončar i dr.,

Spasi Dušu svoju
Zagreb, 1945.

Kruh nebeski : crkveni molitvenik
Zagreb, 1941.

Jerko Vlahović,

Ljubica : molitvenik za mladež i školsku djecu
Ljubljana, 1930

Zlati oltar za kerščenike katolike

Zagreb, 1859.

Gospodine, ostani kod nas, je će zanoćati : molitvenik

Winterberg i New York, 1889.

Josip Stadler i Andrija Jagatić,

Put u nebo : molitvenik

Einsiedeln, Waldshut, 1888.

Srećko Majstorović,

Bdijte i molite

Zagreb, 1942.

Marijina kongregacija : poučna i molitvena knjižica

Sarajevo, 1898.

Antun Maurović,

Krist naš spas : molitvenik za katoličke kršćane

Zagreb, 1900.

**Ujedinjenje u pobožno društvo prisvetoga serdca
Isusovog**

Osik, 1826.

Krunica : kao razmatranja i ustmena molitva

Zagreb, 1943.

Dođi Isuse : molitvenik za školsku i ostalu mladež

Zagreb, 1943.

Ante Kolarić,

Dođi Isuse : molitvenik za školsku i ostalu mladež

Zagreb, 1943.

Biserje sv. Ante : molitvenik sa svim pobožnostima

sv. Anti

Sarajevo, 1942.

Pavao Matijević,

Božji pastir : mali molitvenik

Zagreb, 1941.

Rimski misal : slovenskim jezikom presv. G. N. Urbana

papi VIII poveljenjem izdan...

Romae, 1927.

CRKVENA POVIJEST

p. Emerik Pavić,

Ramus viridantis olive ...

Budim, 1766.

Fra Grgur Čevapović,

Recensio observantis minorvm provinciae

Budim, 1830.

OSTALO

Marijan Lanosović,

**Anleitung zur Slavonischen Sprachlehre sammt ei-
nem nuetzlichen Anhange**

Ofen, 1785.

SZEGEDIN

Maros fl.

P.
Baja

MTheresinopol

Bajon

Franz Canal

K.
Bacs

Bega

Canal

SEGO

Vikovar

I. Saragrad

NEUSATZ

N. Beeskeret

Illak

PETERVARDEIN

Semlin

Donau

Q

II

